

Olje- og energidepartementet

Postboks 8148 Dep

0033 OSLO

Deres referanse:

23/1430-Dato: **04.10.2023**Saksnr.: **2023/51740**Dok.nr.: **4**

Saksbehandler:

Steinar Eldøy

Høring av Statnett sin konseptvalgutredning for nettforsterkning mellom Sørlandet og Østlandet

Høringssaken om Statnett sin konseptvalgutredning for nettforsterkning mellom Sørlandet og Østlandet ble behandlet av fylkesutvalget i Rogaland fylkeskommune i møte 03.10.2023. Fylkesutvalget vedtok følgende uttalelse:

1. Fylkesutvalget vil ikke ha noen formening om hvilket konsept for nettforsterkning mellom Sørlandet og Østlandet som bør prioriteres, men savner en nærmere vurdering av om og i tilfelle hvordan foreslått oppgradering eventuelt indirekte kan ha virkninger på krafttilgang, forsyningsikkerhet og kraftpriser ut over de aktuelle områdene.
2. Fylkesutvalget vil generelt påpeke at konseptvalgutredningene bør inneholde overordnede men konkrete vurderinger av virkningen på ikke-prissatte verdier av ulike alternativer, herunder miljø og andre samfunnsinteresser, og at disse bør tydeliggjøres i rapportene.
3. Det må være en forutsetning at prioriteringer og valg som gjøres med basis i konseptvalgutredningen ses i et helhetlig perspektiv, og at valg som gjøres bidrar til å utjevne forskjeller i tilgang på kraft og kraftpris heller enn at de forsterkes.

Saksframlegg med fylkesdirektørens innstilling og saksprotokoll følger vedlagt.

Hilsen
Steinar Eldøy
spesialrådgiver

Vedlegg:

Saksframlegg med fylkesdirektørens innstilling
Saksprotokoll med vedtak fra fylkesutvalgsmøte 03.10.2023

Dette dokumentet er godkjent elektronisk. Oppgi vårt saksnr. når du svarer på brevet.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2023/51740-2

Saksbehandler: Steinar Eldøy

Avdeling: Plan-, miljø- og samfunnsavdelingen

Høring av Statnett sin konseptvalgutredning for nettforsterkning mellom Sørlandet og Østlandet

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
	03.10.2023	Fylkesutvalget

Vedlegg:

1. Høringsbrev fra Olje- og energidepartementet
2. Statnett sin konseptvalgutredning

Sammendrag

Statnett har utarbeidet en konseptvalgutredning for nettforsterkning mellom Sørlandet og Østlandet, og Olje- og energidepartementet (OED) har sendt denne på høring. Bakgrunnen for utredningen er en forventet økning i kraftbehovet knyttet til omstilling av samfunnet til lavere klimagassutslipp bl.a. gjennom elektrifisering, og at det er identifisert klare begrensninger i nettet mellom Sørlandet og Østlandet. Det vurderes ikke riktig at Rogaland fylkeskommune skal ha noen oppfatninger om hvilke konkrete nettforsterkingsalternativer som bør prioriteres i dette området, i og med at Rogaland fylke ikke direkte berøres av en utbygging av dette nettet. De valg som gjøres vil likevel indirekte kunne påvirke vår region, og det vil derfor være naturlig å framheve noen generelle krav og forutsetninger som bør legges til grunn for vurderingene som skal gjøres.

Fylkesdirektørens innstilling

1. Fylkesutvalget vil ikke ha noen formening om hvilket konsept for nettforsterkning mellom Sørlandet og Østlandet som bør prioriteres, men savner en nærmere vurdering av om og i tilfelle hvordan foreslått oppgradering eventuelt indirekte kan ha virkninger på krafttilgang, forsyningssikkerhet og kraftpriser ut over de aktuelle områdene.
2. Fylkesutvalget vil generelt påpeke at konseptvalgutredningene bør inneholde overordnede men konkrete vurderinger av virkningen på ikke-prissatte verdier av ulike alternativer, herunder miljø og andre samfunnsinteresser, og at disse bør tydeliggjøres i rapportene.
3. Det må være en forutsetning at prioriteringer og valg som gjøres med basis i konseptvalgutredningen ses i et helhetlig perspektiv, og at valg som gjøres bidrar til å utjevne forskjeller i tilgang på kraft og kraftpris heller enn at de forsterkes.

Gunn Claire Westad

fylkesdirektør

Christine Haver

regionalplansjef

Bakgrunn for saken

Statnett har utarbeidet en konseptvalgutredning for nettførsterkning mellom Sørlandet og Østlandet, og Olje- og energidepartementet (OED) har sendt denne på høring med høringsfrist 15. oktober 2023. Denne nettførsterkningen berører ikke direkte Rogaland fylke, men kan indirekte ha virkninger også her. Det kan derfor være verd å kommentere utredningen på et overordnet nivå, og påpeke noen generelle forutsetninger som bør ligge til grunn ved konseptvalg for kraftnettet.

Problemstilling

Fylkesutvalget må ta stilling til fylkesdirektørens vurderinger og forslag til høringsuttalelse.

Saksopplysninger

Bakgrunnen for utredningen er en forventet økning i kraftbehovet knyttet til omstilling av samfunnet til lavere klimagassutslipp bl.a. gjennom elektrifisering. I tillegg er det forventet flere nye og utvidelse av eksisterende industriprosjekter som vil øke kraftforbruket. Både planer om forbruksvekst og utvikling av havvind forventes å gi begrensninger i nettkapasiteten spesielt langs kysten og gjerne der det er eksisterende industri. Det er referert til en områdestudie for forbruk, havvind og nett på Sør- og Østlandet, og at denne tydelig viser at det er begrensninger i nettet mellom Sør- og Østlandet, og Statnett har vurdert tre hovedkonsepter for å kunne møte forventet behov for kraftoverføring:

- Ny 420 kV-forbindelse mellom Sørlandet og Grenlandsområdet (Østre korridor)
- Havvind fra Sørlige Nordsjø II til Grenlandsområdet som hybridforbindelse
- Forskuttet oppgradering av Telemarksnettet fra 300 til 420 kV

Av disse tre anbefaler Statnett det første konseptet med en ny 420 kV kraftledning fra Sørlandet til Grenlandsområdet (Østre korridor). Dette alternativet vurderes å gi et mer fleksibelt kraftsystem enn de to andre alternativene.

Det har blitt gjennomført omfattende oppgraderinger av transmisjonsnettet på Sørlandet de siste 10-årene. Den såkalte Vestre korridor har fått oppgradert 420 kV

nettforbindelse fra Sauda til Kristiansand og Arendal, og Midtre korridor litt lenger øst fra Holen til Kristiansand består av en 420 kV forbindelse som ble satt i drift i 2008. Østre korridor består per i dag av kun en 420 kV ledning mellom Kristiansand og Bamble. Telemarksnettet er et 300 kV nett som forbinder områdene med kraftproduksjon i Sauda og Soldal med forbruksområder på Østlandet. Dette nettet er eldre enn andre deler av nettet i Sør-Norge, og vurderes av Statnett å ha et reinvesteringsbehov. Oppgradering videre vestover mot Førre/Lyse er mindre relevant for kapasiteten mellom Sørlandet og Østlandet, og inngår derfor ikke som en del av konseptvalgutredningen for nettførsterkningen mellom Sørlandet og Østlandet.

Statnett vurderer at det ikke er vesentlige forskjeller mellom konseptene når det gjelder konsekvenser for ikke prissatte virkninger, men rapporten inneholder generelt lite konkret informasjon om mulige virkninger av ulike løsninger på andre miljø og samfunnsvirkninger, verken direkte eller indirekte. Rapporten inneholder vurderinger av mulige virkninger på prisforskjeller mellom NO1 (prisområde Østlandet) og NO2 (prisområde Sørlandet) knyttet til ulike scenarioer for kraftforbruk og ulike konseptvalg, og det sies i rapporten at prisen i NO1 forventes å være høyere enn i NO2 uten nettførsterkning. Det diskuteres også justering av grensen mellom NO1 og NO2 i Grenlandsområdet, men det er vanskelig å trekke ut av rapporten hvordan prisforskjellene kan bli ved valg av ulike løsninger.

Fylkesdirektørens vurderinger

Konseptvalgutredningen for nettførsterkning mellom Sørlandet og Østlandet berører ikke Rogaland direkte, men fylkesdirektøren antar likevel at valg som tas med bakgrunn i utredningen indirekte kan ha virkninger også i Rogaland. Gjennom kraftnettet er produksjonssteder for elektrisk kraft og områder hvor kraften forbrukes koblet sammen, og overføringslinjer og eventuelle flaskehalsen vil kunne påvirke situasjonen i ulike deler av systemet. Generelt mener fylkesdirektøren at det er viktig at kraftnettet oppgraderes og forsterkes for å kunne dekke forventet økning i kraftbehovet knyttet til elektrifisering og omstilling til et lavutslippssamfunn.

Fylkesdirektøren vil ikke gå inn på hvilke prioriteringer som bør gjøres og hvilket konsept som bør velges i forhold til forsterkning av transmisjonsnettet fra Sørlandet til Østlandet, men vil påpeke at utredningen burde inneholdt en nærmere vurdering og beskrivelse av hvordan ulike valg kan påvirke både tilgangen på strøm,

forsyningssikkerhet og kraftpriser generelt. Konseptvalgutredningen framstår som svært teknisk i formen, og er generelt vanskelig tilgjengelig. Vi savner en sammenfattende ikke-teknisk oppsummering av utredningen, der også mulige virkninger for ikke-prissatte verdier oppsummeres, herunder både mulige direkte og indirekte virkninger for miljø og andre samfunnsinteresser i større områder tydeliggjøres.

Vi har i den senere tid opplevd betydelige forskjeller i prisen på elektrisk kraft i ulike deler av landet, og prisen har generelt vært vesentlig høyere i Sørvest-Norge enn andre deler av landet. Dette har konsekvenser både for den vanlige forbruker og for næringslivet. Det er viktig at de prioriteringer og valg som gjøres når det gjelder forsterkning av linjenettet ses i et helhetlig perspektiv, og at de tiltak som velges ikke medfører at det kan bli større forskjeller i tilgang på kraft eller på kraftpris i ulike regioner. Det må være en forutsetning at valg som gjøres bidrar til å utjevne forskjeller, heller enn at de forsterkes.

Konklusjon

Fylkesdirektøren finner det ikke riktig å gå inn på de konkrete valgene som er vurdert for nettfosterkning mellom Sørlandet og Østlandet, men vil framheve at slike konseptvalgutredninger bør inneholde en sammenfattende ikke-teknisk oppsummering der også mulige virkninger for ikke-prissatte verdier oppsummeres, herunder både mulige direkte og indirekte virkninger for miljø og andre samfunnsinteresser i større områder tydeliggjøres. Det er viktig at prioriteringer og valg som gjøres når det gjelder forsterkning av linjenettet ses i et helhetlig perspektiv, og at tiltak som velges ikke medfører at det kan bli større forskjeller i tilgang på kraft eller kraftpris i ulike regioner. Det må være en forutsetning at valg som gjøres bidrar til å utjevne forskjeller, heller enn at de forsterkes.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Fylkesutvalgets behandling av sak 197/2023 i møte den 03.10.2023:

Behandling

Heidi Bjerga (Sosialistisk Venstreparti) fremmet følgende alternative forslag til innstillingens punkt 1:

1. Fylkesutvalget savner en nærmere vurdering av om og i tilfelle hvordan foreslått oppgradering eventuelt indirekte kan ha virkninger på krafttilgang, forsyningssikkerhet og kraftpriser ut over de aktuelle områdene.

Votering

For innstillingens punkt 1 stemte 8: Frode Myrhol (FP), Leif Arne Moi Nilsen (FrP), Svein Erik Indbjo (FrP), Inger Merethe Bjerkreim (H), Ole Ueland (H), Solveig Ege Tengesdal (Krf), Aase Simonsen (UAVH), Kjartan Alexander Lunde (V)

For Bjergas alternative forslag stemte 7: Inghild Vanglo (Ap), Lin Veronica Jacobsen (Ap), Marianne Chesak (Ap), Alexander Rügert-Raustein (MDG), Arne Bergsvåg (Sp), Hanne Marte Vatnaland (Sp), Heidi Bjerga (SV)

Dermed ble innstillingens punkt 1 vedtatt.

Innstillingens punkt 2 og 3 ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Fylkesutvalget vil ikke ha noen formening om hvilket konsept for nettförsterkning mellom Sørlandet og Østlandet som bør prioriteres, men savner en nærmere vurdering av om og i tilfelle hvordan foreslått oppgradering eventuelt indirekte kan ha virkninger på krafttilgang, forsyningssikkerhet og kraftpriser ut over de aktuelle områdene.
2. Fylkesutvalget vil generelt påpeke at konseptvalgutredningene bør inneholde overordnede men konkrete vurderinger av virkningen på ikke-prissatte verdier av ulike alternativer, herunder miljø og andre samfunnsinteresser, og at disse bør tydeliggjøres i rapportene.
3. Det må være en forutsetning at prioriteringer og valg som gjøres med basis i konseptvalgutredningen ses i et helhetlig perspektiv, og at valg som gjøres bidrar til å utjevne forskjeller i tilgang på kraft og kraftpris heller enn at de forsterkes.